

گەنۋەر قۇتلۇق نەزەرى

يارسۇنوغىسى

شىنجاڭ رايونلار ئۇنىۋېرسال نەشرىياتى

责任编辑：阿布力孜·克尤木

责任校对：依巴达提·亚森

封面设计：木拉丁·阿比提

爱人的礼物(维吾尔文)

(散文集)

安尼瓦尔·库图鲁克那扎里 著

新疆青少年出版社出版

(乌鲁木齐市胜利路100号 邮编：830001)

新疆新华书店发行

新疆宏图印务有限责任公司印刷

850×1168毫米 32开本 7.625印张

2005年7月第1版 2005年7月第1次印刷

印数：1—5260

ISBN7-5371-5281-0 定价：14.00元

如有印刷装订问题请直接同出版社调换

مەسئۇل مۇھەررىرى: ئابلىز قېيۇم
مەسئۇل كوررېكتورى: ئىبادەت ياسىن
مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى: مۇراددىل ئابىد

يار سوۋغىسى

(نەسرلەر)

ئاپتورى: ئەنۋەر قۇتلۇق نەزەرى

*

شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى غالىبىيەت يولى 100 - قورۇ، پ: 830001)

شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى

شىنجاڭ خۇڭتۇ باسما چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىدە بېسىلدى

ئۆلچىمى: 850×1168م، 32 كەسەم، باسما تاۋىقى: 7.625

2005 - يىل 7 - ئاي 1 - نەشرى

2005 - يىل 7 - ئاي 1 - بېسىلىشى

ISBN7 - 5371 - 5281 - 0

سانى: 1-5260

باھاسى: 14.00 يۈەن

بېسىلىشتا، تۈپلەشتە خاتالىق بولسا نەشرىياتىمىزغا ئەۋەتىڭ، تېگىشىپ بېرىمىز

منه سجاد میرزا کمالی

ئاپتوردىن

ھاياتلىق زەنجىرىمىنىڭ ئالتۇن ھالقىلىرى قەيەردە ، قانداق رەۋىشتە ئۈزۈلىدۇ ؟ بۇ تەرىپى ماڭا قاراڭغۇ .
چىن مۇھەببەت ، چىن ئېتىقاد بىلەن ياشاش ئىستىكىدە ئوتتۇز تۆت يىلنى ئۇزاتتىم... بۇ يىل «زېمىن يۇتۇپ كەتكەن ئايال» ، «چوڭلارنىڭ دەردى قاچان تۈگەيدۇ» دېگەن كىتابلىرىمىدىن كېيىن ، يازغان «يار سوۋغىسى» دېگەن كىتابىمنى نەشرگە بەردىم . بۇ كىتابىم ياشلارغا ، ياشلىق چۇقانلىرى ئۆچۈپ كەتمىگەن كىشىلەرگە ئاتاپ يېزىلدى .
مېنىڭ ئاۋازىم ياشلار ئارىسىدا : ئۈمىدلىك كۆزلىرى بىلەن پارلاق ئەتىمىزگە قاراۋاتقانلار ئارىسىدا...

ئۇنتۇمايمەن ئاشۇ كۈننى ئاداققا ،
ئەڭ ئاخىرقى نەپەستىمۇ ئويلايمەن .
تۇنجى سۆيگۈ نېمىدېگەن لەززەتلىك ،
ۋىسالىغا يېتەلمىگەچ يىغلايمەن .

مۇندەرىجە

1	 سېنىڭ ئاۋازىڭ
5	 ئۆزلۈك كۈيى
7	 پوچتالىيون
8	 سىقىلىش كۈيى
9	 تۈن كېچە — دىلبەر كېچە
12	 تاغ بۇلاقلىرى
15	 جىگدە تۈۋىدە
19	 سۆيگۈ ئۈچۈن
23	 ئوغلۇمغا يېزىلغان خەتلەر
29	 رەيھان
33	 مەلىكەم
37	 گۈگۈم بالىسى
39	 ئايدىڭ كېچىدە
41	 تاشلاندۇق يۈرەك
45	 مەن ئۆلۈپ كەتسەم
48	 كەچ كۈز لىرىكىسى
53	 بىر سىقىم گازىر
58	 ناخشا ۋە ئۆلۈم
63	 19 - مارت
72	 گۈل ۋە تاللار

84	يېقىن يول
87	مېنىڭ مەكتىپىم
90	ئۇستاز قەسىدىسى
95	سادا
103	ئەقىل ئۇچقۇنلىرى
108	قۇملۇق
109	دەردىمەن تۇيغۇ
112	باھار
115	ئاشىق لىرىكىسى
124	دوستلۇق ناخشىسى
127	ئوتۇنچى
132	ئەينەك
134	نان لىرىكىسى
136	بەخت سىمفونىيىسى
142	سۆيگۈگە مەپتۇن بولغان قىز
154	قارگۈلى
156	يورۇق يۇلتۇز
158	تۇيغۇ چېقىنلىرى
173	سۆيگۈ قىسسسىسى
176	مەن كېتەي
178	يار سوۋغىسى
181	مەي بالاسى
183	سۆيگۈ پەسلى
186	تۇغۇلغان كۈنۈڭ
188	بۇ — مۇھەببىتىم
192	ياشلىق چۇقانلىرى

194	 ئەقىل ئۇچقۇنلىرى
208	 دەسلەپكى كۈنلەر
213	 قۇياش ۋە پادىچى
218	 كۆڭۈل ئىزھارى
221	 ئاشىق ئالىسى
223	 گۈليار
227	 ئۆلمەس كۈيلەر

سېنىڭ ئاۋازىڭ

1

قاق سەھەردە يېتىپ كەلگەن سېنىڭ ئاۋازىڭ مېنى، بار-لىق جانلىقلارنى روھلاندۇرغۇچى ئەڭ كۈچلۈك قۇۋۋەت دورىسىدۇر، رەببىم.

مەن ئۆيۈمدىن چىققىنىمدا بۇ يولنىڭ زادى قەيەرگە داۋاملىشىدىغانلىقىنى ئەسلا بىلمەيمەن.

كۆرۈپ تۇرۇپسەن! قولۇمدىكى تىرىكچىلىك مەشئىلى سېنىڭ ئاۋازىڭ يېتىپ كەلگەندىلا يېقىلغان.

مەن گاھىدا تېز، گاھىدا ئاستا مېڭىپلا قالماي، سەن تىنچلىق بەرگەن بۇ بىپايان زېمىننىڭ ئۆلۈم پۇراقلىرى گۈپۈلدەپ بۇرنۇمغا ئۇرۇلۇپ تۇرغان دوقمۇشلىرىنىڭ بىرىدە جىندەك ئولتۇرۇپ قالسام.

مەن قولۇمدىكى ئۇششاق - چۈششەك ئىشلارنى ئاسانلا بىر تەرەپ قىلىشنىڭ ئېپىنى بىلىۋالسام ئىدىم، بۇ دۇنيادا تېخىمۇ كېرىلىپ ياشىماسمىدىم؟...

2

سەن بۇ يولنىڭ قىسقىلىقىنى ئەلچىلەر ئارقىلىق ماڭا يەتكۈزگەن، قانداق يولدا مېڭىشنى ئاخىرقى ھېسابتا ئۆزۈم بەلگىلىگەن تەقدىردىمۇ قايسىبىر يول بولمىسۇن مېنى چارچىتىپ قويدىغانلىقىنى، ياشلىق گۈللىرىم توزۇپ، قىرانلىق

دەۋرىم ئۆتۈپ، ئۆرۈلۈپ چۈشەي دەپ قالغان كونا ئىمارەتتەك زەيىلەپ، ئولتۇرۇشۇپ كېتىدىغانلىقىمنى ئاللىبۇرۇن قىياس قىلىپ كۆردۈم.

مەن ساڭا يۈزلەنگەن پېتىم سەپىرىمنى غەم - ئەندىشىسىز داۋام قىلالايمەن.

سەن مېنى نازارەت قىلىپ تۇرغان مۇشۇ مىنۇتلاردىمۇ سېنى كۆرەلمەيمەن. يۈرىكىم ساڭا باغلانغان بۇ ئاي، بۇ كۈنلەر - دە ئۆزۈمنى جاھاندا بىر چاڭلاپ يۈرىمەن.

3

ئۇلار ھەق - ناھەق ئۈستىدە تالاش - تارتىش قىلىپ ئۆمۈر بوستانىنى قۇم بېسىپ كەتكەنلىكىنى تۇيمايلا قالدۇ.

مەن سېنىڭ ئاۋازىڭ ئۈزۈلۈپ قالغانغا قەدەر بىر مەۋجۇت گەۋدە سۈپىتىدە ئالىي ھاياتلىقنى قوغداشقا بەل باغلىغانمەن. ئۇلار مېنى ئۆز دېيىغا ئۇسسۇل ئويناشقا كۆندۈرمەكچى بولىدۇ - يۇ، سۈر - ھەيۋەمدىن چۆچۈپ ئۈركۈپ كەتكەن قۇشلاردەك تەرەپ - تەرەپكە پەرۋاز قىلىپ، ئۆزىمايلا كۆزۈمدىن غايىب بولىدۇ.

بۇ تاغلار، بۇ يېشىللىقلار سېنىڭ ئاۋازىڭ بىلەن كۈچلىنىدۇ. بۇ يەر چىن مۇھەببەت سەپىرى قىلغان ئاشىق - مەشۇقلار - نىڭ جەننىتى...

مەن تاغ - داۋانلار ئېشىپ، دەريالار كېچىپ تىنچلىق گۈللىرىنى پۇلاڭلاتقىنىمچە يېتىپ كېلىمەن.

4

سېنىڭ ئاۋازىڭ تۈمەن مىڭ ناۋا - كۈيلەرنىڭ ئارىسىدىمۇ ئۆزگىچە ھەم ئۈزۈلمەس ساددا سۈپىتىدە قەدىرلىكتۇر.

سەن بارلىق ئورۇنلاشتۇرۇشلارنى ئاللىبۇرۇن تۈگەتكەن؛

ئاۋاتلىقىم بىلەن نامراتلىقىمنى؛ ماسلىقىم بىلەن ناباپلىقىمنى
ماڭا بارا - بارا ھېس قىلدۇرغان تەقدىردىمۇ دۇنيادىن ئىبارەت
بۇ بىشەم ئايال ماڭا يول بەرمەيدۇ.

سەن ئۈچۈن ھەممە ئىشىكلەر ئوچۇق، مەن پەقەت بېشىمنى
تىقۋالغۇچىلىكلا يۈچۈك بىلەن قانائەتلىنىمەن.
ئەجىبا، ئۇلار مېنىڭ شېئىرلىرىمدىن پۈتۈنلەي خەۋەر-
سىزمىكەنە؟!

مېنىڭ يولبويى ئەتراپقا قاراپ مېڭىشىم بۇ ئالەمگە قانماي
كېتىۋاتقانلىقىمدىن ئەمەس، بەلكى مۇھەببەت بىلەن ياشاشنى
بىلگەنلىكىم، تىنچلىق دەۋاسىدىن ۋاز كەچمىگەنلىكىمدىن.

5

سېنىڭ ئاۋازىڭ ماڭا كۈچ - قۇدرەت بەخش ئەتتى.
مەن ئەرلىك كوچىسىدا دولامنى چىقىرىپ، باشقىلارغا ئە-
گەشكەنچە كېتىپ قالدىغان لايغەزەللەردىن ئەمەس. مېنىڭ
ئىدىيەم، مېنىڭ دەۋىتىم تىنچلىق ۋە گۈللىنىش ئۈستىگە قۇ-
رۇلغان! ئۇلار بۇ ئەتراپتا ياشىغان، ماڭا، ساڭا ۋە باشقىلارغا
يېقىن جايلارغا ماكانلاشقان تەقدىردىمۇ بۇ بىپايان زېمىننىڭ
ھاۋاسىنى ئەكېتەلمەيدۇ.

سېنىڭ ئاۋازىڭ ماڭا ھۆرلۈك، چىدام ۋە يول بېرىدۇ،
مەن تالاي - تالاي تەۋەككۈلچىلەرنى ئۇچراتتىم. بۇ ھاياتتا، بۇ
مۇھەببەت ئىشىدا يەنىلا دېگىنىم دېگەن، قىلغىنىم قىلغان بول-
دى.

بىلىمدىم، كىم ماڭا چاقچاق قىلىۋاتىدۇ؟ كىم مېنى يارد-
ماسلار قاتارىغا چىقارماقچى بولۇۋاتىدۇ؟...

بۇ چۈش باشقا نەرسە ئەمەس، دەل مېنىڭ رېئاللىقىم،
كەچۈرمىشلىرىمنىڭ بىر قىسمى. چوڭ سورىغانغا چوڭ بەرسەم،
ئوت سورىغانغا ئوت بەرسەم، يول سورىغانغا يول بەرسەم، پۇل

سورىغانغا پۇل، ئاش سورىغانغا ئاش بەرسەم، يەنە مەن ئەسكىدە.
مۇ؟! يەنە مەن قىتىغۇرمۇ؟...

6

سېنىڭ ئاۋازىڭ يىراق - يىراقلاردا ياغرايدۇ.
مەن ھاياتلىق ئېتىزىمنى ئىجاد مېۋىلىرى بىلەن ئاۋاتلاشتۇر-
رىمەن.

يول بويىدىكى ئىمارەتتە ئولتۇرۇۋاتقىنىمغا ئوتتۇز يىلدىن
ئاشتى. تالاي سەپەرچى بىلەن مۇڭداشتىم. راست، بۇنىڭلىق
بىلەن دۇنيانىڭ پارىڭى تۈگەپ قالامدۇ؟...
سەن سورىما، مەن سۆزلىمەي.
مېنى، يەنە ئۇيقۇ باستى، رەببىم.

ئۆزلۈك كۈيى

1

ماڭا كۆڭۈل بەرگىنىڭ راست بولسا، يەنە نېمىگە تارتىنىپ
ئولتۇرسەن پەرىشتەم؟

بۇ ھايات، بۇ تۆت كۈنلۈك دۇنيا بىزگە زېرىكىشلىك ئەس-
لىمىلەرنى قالدۇرۇش پۇرسىتى بەرگۈچە، مۇھەببەتلىشىپ ئۆ-
تەيلى.

كەل، مېنىڭ كۆڭۈل قۇشۇمنى يۈرەك شاخلىرىغا قوندۇ-
رۇۋالغان چىرايلىق قىز!

كەل، مېنىڭ شېئىرلىرىمغا رىتىم بەخش ئەتكەن ساھىبجا-
مال!

بۇ يېشىللىق، بۇ دالا بىزگە قاراپ قول پۇلاڭلاتقىنىغا
نېكەم!

مەن ياشلىق سازىنى تىرىڭلىتىپ ئولتۇرىدىغان ئەزمە ساز-
چى ئەمەس! كەل، ئەڭ شوخ پەدىلىرىمگە لەرزىلەر ھەمدە جۇش-
قۇن ئۇسسۇللىرىڭ بىلەن گۈل چەك!

مېنىڭ سېنى تاللىشىم — ساڭا بولغان مۇھەببىتىمدىن،
مېنىڭ ساڭا باتىشىم — ساڭا بولغان ئامراقلىقىمدىن! بۇ
سۆيگۈ، بۇ ئوت بىزنى تاۋلايدۇ، ئامرىقىم.

2

بىز ياش، بىز مۇھەببەتلەشكەن بىر جۈپ! شۇڭا كوچىغا
پاتماي كېلىمىز.

قارا، قۇياش ئۆز نۇرىنى ھەر سەھەر جاھانغا سېپىدۇ.
بۇنىڭلىق بىلەن ئۇنىڭ غەزىنىسى قۇرۇقلىنىپ قالمايدۇ.
مەن سېنى بىر خىل ئىشەنچ، بىر خىل خاتىرجەملىك
بىلەن سۆيىمەن، بۇ دۇنيا بىزنىڭ پاك مۇھەببىتىمىز بىلەن
ياشىرىدۇ. سەن نېمىشقا پۈرەكلەپ ئېچىلىش ئالدىدا تۇرغان
نىكاھ گۈللىرىنى بىرگە پۇرايلى دەپسەم، بويۇن تولغايدى.
غانسەن؟ ...!

3

مەن — كىتاب، مەن — ھاۋا...
سەن ھاياتلىقنىڭ دەستە - دەستە خۇشاللىقلىرىنى غەم -
قايغۇغا تېگىشمەكچىمۇ؟ بۇ دۇنيادا ئۈجمە كۆڭۈل ئادەملەردىن
قايسى بىرى قان قۇسۇپ ئۆلىدى؟ ...!
سەن باشقىلار ماڭغان يولدا ماڭما، ئامرىقىم!
سەن مېنىڭ كۈيلىرىمدە جۇلالاپ تۇرغان ئالماسسەن. سې-
نى ئۈزۈكۈمگە كۆز بولىدۇ دەپ يۈرگەنلىرىم بۈگۈن ھېچنېمىگە
دال بولالماسمۇ؟ ...!
ئۇنىڭ پۇلى، ئىجتىمائىي ئورنى سېنى مەست قىلىمىسۇن!
ئامرىقىم، ۋاپا دەرىخىگە پالتا چاپقۇچى بولۇپ قېلىشىڭدىن بەك
قورقىمەن. مەن مەرد، مەن دېگەن يىگىت! ئۇ بېرەر، ھەممىنى
بېرەر، لېكىن ساڭا كۆڭۈل بېرەلمەس! گۈلنى پۇراشقا، ئۆس-
تۈرۈشكە ھېرىسمەن ئادەم بىلەن گۈل سېتىۋالغۇچىنىڭ قايسى
مۇھىم؟ قايسى ئىشەنچلىك؟
سەن مۇھەببەتنى مېنى چاقىدىغان يىلانغا ئايلاندۇرماقچى-
مۇ؟ ...!

پوچتالىيون

يولۇڭغا قاراپ ساراڭ بولاي دېدىم، پوچتالىيون!
سەن ئۆتكەن ئايدىكىنى قوشقاندا توپتوغرا 100 پارچە خې-
تىمنى دوست - بۇرادەرلىرىمگە، جاندىن ئەزىز، بالدىن ئەزىز
مۇھەببىتىمگە يەتكۈزدۈڭ، پوچتالىيون.
سەن ئەتىگىچە ماڭا ئۇلارنىڭ بىر پارچە خېتىنىمۇ يەتكۈ-
زۇپ بېرەلمىسەڭ، غەم - ئەندىشىدىن باش كۆتۈرەلمەي بۇ
يورۇق دۇنيا بىلەن خوشلىشىمەن.
سەن، مېنى تولا تىت - تىت قىلماي، پاتراق كەلسەڭچۇ،
پوچتالىيون!
سەن، تالاي ئىشىكلەرگە دوقۇرۇپ، مىڭ بىر ئادەم بىلەن
سۆھبەتلىشىپ قاش قاراغاندا بىز تەرەپكە ئۆتىدىغان ناچار ئادە-
تىڭنى قاچانمۇ تاشلارسەن، پوچتالىيون! ...؟

سىقىلىش كۈيى

ئەتىيازنىڭ سوغۇق، نەمخۇش ھاۋاسى دۈمبەمنى قورۇشقا باشلىغاندا، بۇرۇنقى ئىشلار كۆز ئالدىمغا كېلىۋېلىپ كۆڭلۈم يەنە بۇزۇلدى.

— شەھەر بولامدۇ بۇ؟ ھەممىلا يېرىگە قويۇق قارا يۇندا چېچىۋەتكەندەك كۆرۈنىدىغان، قار دۆۋىلىرىنىڭ ئاندا - ساندا قالدۇقلىرىنى كۆرگەن ئادەمنىڭ ئىچى ئېلىشماي قالمايدىغان، تەرەپ - تەرەپتىن گۈپۈلدەپ بىرخىل سېسىق پۇراق كېلىپ تۇرىدىغان بۇ يەر.

مەن قىلىدىغان ئىشلىرىمنىڭ ھەممىسى تۈگەپ، ئاخىرقى ئۆمرىنى زادى قانداق ئۆتكۈزۈشنى بىلمەي قالغان ئادەم بولمىد. ساممۇ، بىنا ۋە ماشىنا، يەنە ئىس - تۈتەك دۇنياسىدىن قۇتۇلۇپ كېتەي دېگەن نىيەتتە بىر ئاپتوبۇسقا ئولتۇرۇپ، بۇ يەرنىڭ ئۇ بېشىدىن كىرىپ، بۇ بېشىدىن چىقىپ كەتتىم. مەن ئادەم - زات ئاياغ باسمىغان ئوچۇقچىلىققا چىققاندىلا، ئاندىن تەبىئەت ئالدىدىكى جىنايىتىمىزنىڭ قايسى باسقۇچقا بېرىپ قالغانلىقىنى ھېس قىلدىم.

تۈن كېچە — دىلېر كېچە

سەن ئۇ قىتئەدىن بۇ قىتئەگە ئۇچۇپ پاك مۇھەببىتىڭنى ئىزھار قىلدىڭ ... شۇ كۈنى كېچىسى ئىككىمىز جاھاندىن خالىي بىر تۈننى زادى قانداق ئۆتكۈزۈش ھەققىدە خېلى بىر ھازاغىچە مەسلىھەتلەشتۈك. سەن مېنى پاكلىقنىڭ ۋە ئەخلاىقنىڭ بىلەن قايىل قىلدىڭ!

مېنىڭ تۈن كېچىدىكى كەچۈرمىشىم ئىلگىرى باشقىچىرەك بولغان! ئۇ يىللىرى مەن كۆپرەك سىرتلاردا يۈرۈپ ياتىقىمغا كەچ قايتىشقا ئادەتلەنگەنىدىم. سەن بولساڭ مېنىڭ ئاشۇ چاغلاردا خىيالىمغىمۇ كىرىپ چىقىمغان ئىدىڭ. بۇ تەقدىرنىڭ ئالدىن ئورۇنلاشتۇرۇشىمۇ بىلىمدىم، مەن تۈگەشكەندە — ئەخلاىقنى ۋەيران قىلىشىم ئاخىرقى باسقۇچقا باراي دەپ قالغاندا ساڭا ئۇچرىدىم. ئېھتىمال، سېنىڭدەك گۈزەل ھەم لاتاپەتلىك بىر قىزنىڭ مېنىڭدەك شاللاق ئەرگە كۆڭۈل ئىزھار قىلىشى بىرخىل ئوقۇشما سىلىقتۇر. ئەجىبا، مەن سېنى يەنە ئالدامدىم؟ ۋىجدانىمغا خىلاپ ھالدا دەپسەندە قىلامدىم؟

مۇھەببىتىمنىڭ غازاڭ پەسلىدە يولۇققان ئامرىقىم! ئوبدان ئويلاپ كۆر! ئىككىمىز بۇ دۇنيانىڭ ئازابلىرىغا ئازاب قوشمايمىز. مەندە سەن ئىنتىزار بولغان ھېسسىيات يېتىپ ئاشقۇچە بار، لېكىن بۇنىڭلىق تۈپەيلى سېنى بىر ئۆمۈر سۆيەلەيمەن دەپ ۋەدە بېرەلمەيمەن.

ئامرىقىم! تۈن ئۆز قاراڭغۇلۇقى بىلەن بىزنى ھىمايە قىلا-سىمۇ، پاكلىقنى قوغداش يولىدا كۈرەش قىلايلى. سەن نازاكد-